

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 4 juni 2009

Mål nr

B 5416-08

KLAGANDE

IS

Ombud och offentlig försvarare: Advokat PS

MOTPART

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Utpressning m.m.

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts dom den 9 december 2008 i mål B 1771-08

DOMSLUT

Med ändring av hovrättens dom såvitt gäller utvisning av IS upphäver Högsta domstolen förordnandet om utvisning.

Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd rörande påföljdsfrågan.

Högsta domstolen ändrar hovrättens dom i påföljdsdelen på så sätt att Högsta domstolen bestämmer fängelsestraffets längd till sex (6) år sex (6) månader.

För försvaret av IS i Högsta domstolen tillerkänns PS ersättning av allmänna medel med fyrtiosjutusensjuhundranitton (47 719) kr, varav 19 320 kr avseende arbete, 22 837 kr avseende tidsspillan och 5 562 kr avseende utlägg. Denna kostnad skall stanna på staten. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 9 543 kr.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

IS har yrkat att Högsta domstolen upphäver beslutet om utvisning eller, i andra hand, tidsbegränsar återreseförbudet. Han har vidare yrkat straffnedsättning.

Riksåklagaren har bestritt ändring. För det fall Högsta domstolen upphäver beslutet om utvisning eller tidsbegränsar återreseförbudet har riksåklagaren yrkat straffskärpning.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd i utvisningsfrågan samt förklarat frågan om meddelande av prövningstillstånd rörande påföljdsfrågan vilande. Högsta domstolen har inte funnit skäl att meddela prövningstillstånd beträffande målet i övrigt.

DOMSKÄL

Genom hovrättens i denna del lagakraftvunna dom har IS dömts för grov utpressning, försök till grov utpressning, grovt olaga tvång, försök till grovt olaga tvång, misshandel, olaga hot och vapenbrott. Frågan i Högsta domstolen är i första hand om IS skall utvisas ur Sverige.

Enligt 8 kap. 8 § utlänningslagen (2005:716) får en utlänning utvisas ur Sverige om han eller hon döms för ett brott som kan leda till fängelse. En utlänning får dock utvisas endast om han eller hon döms till svårare påföljd än böter och antingen gärningen är av sådant slag och övriga omständigheter är sådana att det kan antas att utlänningen kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet eller brottet med hänsyn till den skada, fara eller kränkning som det har inneburit för enskilda eller allmänna intressen är så allvarligt att utlänningen inte bör få stanna kvar.

När en domstol överväger om en utlänning bör utvisas skall den enligt 11 § samma kapitel ta hänsyn till utlänningens anknytning till det svenska samhället. Domstolen skall särskilt beakta 1. utlänningens levnadsomständigheter, 2. om utlänningen har barn i Sverige och, om så är fallet, barnets behov av kontakt med utlänningen, hur kontakten har varit och hur den skulle påverkas av att utlänningen utvisas, 3. utlänningens övriga familjeförhållanden och 4. hur länge utlänningen har vistats här. Om utlänningen

hade vistats här med permanent uppehållstillstånd sedan minst fyra år när åtal väcktes, eller om han eller hon då hade varit bosatt här sedan minst fem år, får enligt 12 § utvisning ske endast när det finns synnerliga skäl.

Den brottslighet som IS dömts för är av allvarligt slag och har ett högt straffvärde. Brottsligheten, som har pågått under lång tid, har medfört betydande skadeverkningar för många personer. På grund av gärningarnas beskaffenhet och omständigheterna i övrigt kan det antas att IS kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet. Förutsättningarna för utvisning i 8 § är därför uppfyllda såvitt gäller IS.

Om ISs anknytning till det svenska samhället har följande framkommit. IS har vistats i Sverige med uppehållstillstånd sedan år 1981. Han fick permanent uppehållstillstånd år 1985. Han har tidigare dömts år 1998 för rån, olaga frihetsberövande och olaga tvång till fängelse tre år. Fram till år 2003 försörjde han sig genom förvärvsarbete. Hans närmaste familj består av sambo och fyra barn som samtliga är svenska medborgare och bosatta i Sverige. Två av barnen är underåriga, 11 och 17 år. IS och barnens mamma har gemensam vårdnad om dessa två barn, som bor hos mamman. Såvitt framgår av utredningen har IS en nära och god kontakt med i vart fall tre av sina barn. IS har även kvar kontakten med sitt hemland där han bl.a. är delägare i en fastighet.

Kravet i 8 kap. 12 § utlänningslagen på synnerliga skäl har avsetts ge ett tämligen starkt skydd mot utvisning av den som har vistats i Sverige en viss tid (prop. 1993/94:159 s. 16). När en utlänning har varit bosatt i Sverige under så avsevärd tid som mer än 25 år måste utgångspunkten vara att han eller hon även när återfallsrisk föreligger skall ha rätt att ha tryggheten att få

stanna här, om inte alldeles speciella omständigheter talar för att utlänningen skall utvisas ur landet. Så kan vara fallet när utlänningen gjort sig skyldig till brottslighet med ett synnerligen högt straffvärde eller om han eller hon trots den långa bosättningen kan sägas alltjämt ha en svag anknytning till landet.

I detta fall får i linje med hovrättens bedömning brottsligheten anses ha ett straffvärde av omkring fängelse sex år och sex månader. IS har under omkring 28 år i huvudsak levt sitt dagliga liv i Sverige och har sin familj här. Under dessa förhållanden kan det inte anses föreligga synnerliga skäl för utvisning.

Hovrättens förordnande om utvisning skall därför upphävas.

Vid denna bedömning skall prövningstillstånd meddelas rörande påföljdsfrågan.

På grund av att utvisningsbeslutet upphävts skall påföljden skärpas. Påföljden bör – även med beaktande av att IS under lång tid har varit frihetsberövad med restriktioner – bestämmas till fängelse sex år och sex månader.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johan Munck, Ann-Christine
Lindeblad, Ella Nyström (referent), Kerstin Calissendorff och
Per Virdesten
Föredragande revisionssekreterare: Anders Larsson